

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: daniel.kunstat@soc.cas.cz

Veřejnost o odsunu a Benešových dekretech

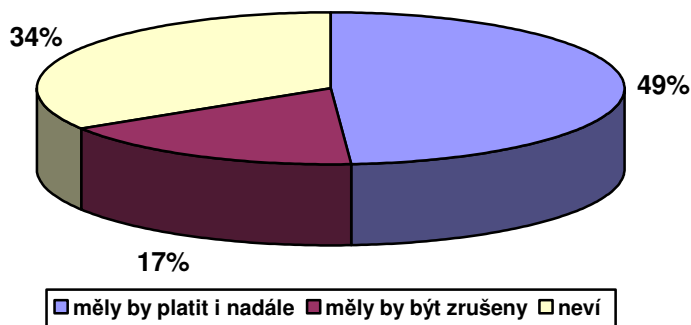
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v11-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. 11. - 14. 11. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1010</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.4, PM.5, PM. 6</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>10. ledna 2012</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Daniel Kunštát</i>

V listopadu 2011 se CVVM ve svém šetření věnovalo problematice tzv. Benešových dekretů. V souvislosti s tímto tématem se zejména v zahraničí objevují názory, že by ty z dekretů, které tvořily právní rámec odsunu, měly být zrušeny. První otázka tedy mapovala názory české veřejnosti na další platnost těchto dekretů¹. Nabízené varianty odpovědí a získané údaje jsou uvedeny v grafu 1.

¹ Otázka: „Odsun sudetských Němců se právně opíral o některé z dekretů prezidenta E. Beneše. Domníváte se, že...“

Graf 1: Názory na platnost tzv. Benešových dekretů

V současné době se téměř polovina dotázaných (49 %) kloní k názoru, že Benešovy dekrety by měly platit i nadále, 17 % se domnívá, že by měly být zrušeny, více než třetina oslovených (34 %) se k dané problematice nevyjádřila. Porovnání nynějších a minulých dat přináší tabulka 1.

Do roku 2005 se pro další platnost Benešových dekretů stabilně vyjadřovaly zhruba dvě třetiny respondentů. V letech 2006 a 2007 si totéž myslela pouze o málo více než polovina dotázaných. V minulém šetření v roce 2009 ovšem opět přibylo těch, kteří se zastávají platnosti dekretů, a to zhruba na úroveň let 2002 až 2005 (zároveň se snížil počet respondentů nemajících na problematiku jasný názor). Během posledních dvou let však výrazně přibylo těch, kteří schvalují zrušení dekretů (z 8 % v r. 2009 na současných 17 %), zároveň ubylo i zastánců dekretů (ze 65 % v r. 2009 na současných 49 %).

Tabulka 1: Názory na platnost Benešových dekretů – srovnání (údaje v %)

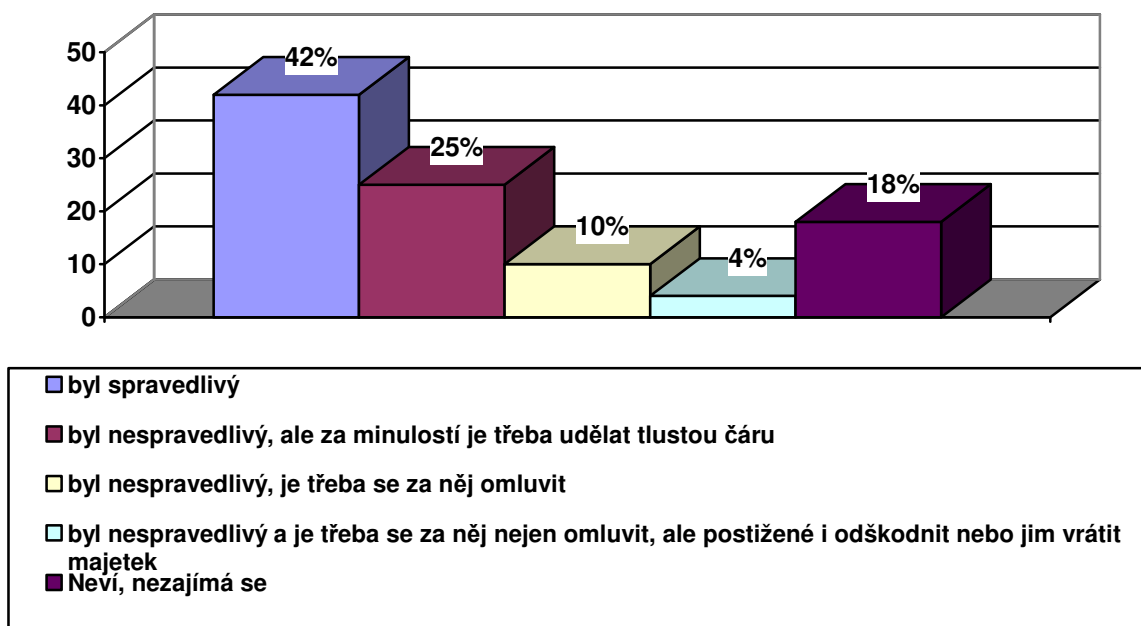
	2002/ 03	2004/ 06	2005/ 02	2006/ 11	2007/ 11	2009/ 11	2011/ 11
by měly platit i nadále	67	66	64	53	52	65	49
měly by být zrušeny	5	8	7	13	11	8	17
neví	28	26	29	34	37	27	34

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %.

S dekrety úzce souvisí i otázka na současné postoje dotázaných k samotnému odsunu sudetských Němců po druhé světové válce². Nabízené varianty odpovědí a získané výsledky přináší graf 2.

² Otázka: „Hovoří se o tom, zda odsun sudetských Němců po válce byl nebo nebyl spravedlivý. Myslíte si že...“

Graf 2: Názory na odsun sudetských Němců

Z grafu 2 je zřejmé, že odsun považují v současnosti za spravedlivý přibližně dvě pětiny dotázaných (42 %), naopak celkem 39 % jej pokládá za nespravedlivý. Stejně jako u platnosti dekretů došlo i v otázce spravedlnosti odsunu k mírným změnám. V uplynulých letech pozvolna ubývá zastánců odsunu, resp. těch, kteří hodnotí odsun jako spravedlivý (viz tabulka 2) a naopak se zvyšuje podíl těch, kteří jej hodnotí jako nespravedlivý – a to jak celkově, tj. v součtu všech položek, v nichž se hovoří o odsunu jako „nespravedlivém“, tak i v rámci jednotlivých položek.

Tabulka 2: Názory na odsun – srovnání (v %)

	95/07	02/03	04/06	06/11	07/11	09/11	11/11
byl spravedlivý	52	60	56	50	48	47	42
byl nespravedlivý, ale za minulostí je třeba udělat tlustou čáru	24	20	20	23	20	25	25
byl nespravedlivý, je třeba se za něj omluvit	3	5	5	6	6	7	10
byl nespravedlivý a je třeba se za něj nejen omluvit, ale postižené i odškodnit nebo jim vrátit majetek	1	1	3	3	2	4	4
Dotázaný neví, nezajímá se	20	14	16	18	24	17	18

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %.

V názorech na spravedlnost odsunu jsou mezi jednotlivými věkovými skupinami velké rozdíly, což je do značné míry dáno časovým horizontem události. Ve skupině nad 60 let považuje odsun za spravedlivý téměř 50 % dotázaných, zatímco mezi lidmi mladšími 30 let zastává stejný názor pouze 32 % respondentů. Svou roli zde hraje skutečnost, že se mladí lidé (15-29 let) o problematiku odsunu sudetských Němců příliš nezajímají nebo případně nemají utvořen jednoznačný názor (36 %).

Další otázka byla zaměřena na to, jak tzv. Benešovy dekrety ovlivňují vztahy s okolními zeměmi.³ Výsledky přináší tabulka 3.

Tabulka 3: Jak ovlivňují tzv. Benešovy dekrety vztahy s okolními státy? (v %)

	příznivě	neovlivňují	nepříznivě	neví
Slovensko	10	63	5	22
Polsko	8	60	8	24
Maďarsko	4	62	7	27
Německo	4	28	49	19
Rakousko	4	49	23	24

Pozn.: Součet v řádce 100 %.

Z tabulky 3 vyplývá, že téměř polovina dotázaných (49 %) se domnívá, že Benešovy dekrety negativně ovlivňují vztahy s Německem. Stejný názor zastává 23 % respondentů, pokud jde o vztahy s Rakouskem.

³ Otázka: „Myslíte si, že tzv. Benešovy dekrety dnešní vztahy ČR s těmito sousedními státy ovlivňují...“